

Bruksela, 16 grudnia 2025 r.
(OR. en)

16933/25

ELARG 172
COWEB 179
COEST 910

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Konkluzje prezydencji w sprawie rozszerzenia

Prezydencja odnotowuje, że proponowany przez nią tekst projektu konkluzji Rady uzyskał poparcie 26 delegacji w trakcie obrad Rady na tym punktem.

Jednak jedna delegacja nie poparła tekstu, a zatem w związku z brakiem konsensusu prezydencja postanowiła przedstawić załączony tekst jako konkluzje prezydencji.

KONKLUZJE PREZYDENCJI W SPRAWIE ROZSZERZENIA

1. Rada ponownie stwierdza, że rozszerzenie ma znaczenie geostrategiczne, ponieważ stanowi istotny wkład w dążenia, aby w Europie w XXI wieku panowały pokój, bezpieczeństwo, stabilność i dobrobyt. Należy kontynuować skuteczny, oparty na osiągnięciach i wiarygodny proces rozszerzenia, kierując się kryteriami kopenhaskimi oraz ustalonymi zasadami i metodyką.
2. Rada wzywa wszystkich partnerów, aby wykorzystali tę okazję oraz aktualną dynamikę i podjęli wszelkie niezbędne kroki w celu przyspieszenia swoich postępów na drodze do UE. Dziś, gdy kontekst geopolityczny jest coraz bardziej niestabilny, a na naszym kontynencie toczy się wojna napastnicza Rosji przeciwko Ukrainie, Unia Europejska pozostaje fundamentem pokoju, dobrobytu i bezpieczeństwa. Poszanowanie prawa międzynarodowego, pokojowe rozwiązywanie konfliktów, pojednanie i współpraca regionalna to zasady o najwyższym znaczeniu, którymi Unia się kieruje.
3. Rada powtarza, że postępy wszystkich partnerów, którzy aspirują do przystąpienia do UE, będą nadal oceniane na podstawie sprawiedliwej i rygorystycznej warunkowości i własnych osiągnięć partnerów: jest to niezachwiana zasada negocjacji akcesyjnych, a jej sednem są praworządność, demokracja i prawa podstawowe. Partnerzy muszą szanować i propagować określone w Traktatach wartości Unii Europejskiej. Członkostwo w UE zakłada zdolność do pełnego przyjęcia wszystkich wynikających z niego zobowiązań. Postępy w kwestiach podstawowych pozostają kluczowym punktem odniesienia podczas oceny postępów na drodze do członkostwa w UE. Szczególną uwagę należy zwrócić na wyeliminowanie wszelkich niedociągnięć zgłoszonych przez Komisję.

4. Zdolność Unii do przyjmowania nowych członków przy jednoczesnym utrzymaniu zdolności do skutecznego funkcjonowania i rozwoju jest istotnym czynnikiem, który należy uwzględnić w ogólnym interesie zarówno Unii, jak i krajów kandydujących. Zarówno UE, jak i przyszłe państwa członkowskie muszą być przygotowane na perspektywę dalszego rozszerzenia Unii. Podczas gdy kraje aspirujące do członkostwa intensyfikują działania reformatorskie, UE musi przeprowadzić niezbędne wewnętrzne prace przygotowawcze i reformy, jak określono w Deklaracji z Grenady i konkluzjach Rady Europejskiej z czerwca 2024 r. Zwiększy to siłę UE i wzmocni europejską suwerenność. Rada będzie nadal zajmowała się tymi kwestiami i kontynuowała prace zgodnie z ustalonymi procedurami.
5. Jednym z najważniejszych aspektów procesu integracji z UE i silnym wyrazem strategicznego wyboru dokonanego przez partnerów jest pełne przyłączenie się do unijnej wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB). Rada oczekuje tego pełnego przyłączenia się, w szczególności w zakresie środków ograniczających, od wszystkich partnerów. Rada z zadowoleniem przyjmuje stały wkład wnoszony przez partnerów w misje i operacje prowadzone w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony UE (WPBiO).
6. Stosunki dobrosąsiedzkie i współpraca regionalna na Bałkanach Zachodnich to wciąż zasadnicze elementy procesu rozszerzenia oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia. Rada zdecydowanie zachęca partnerów do rozwiązania – zgodnie z prawem międzynarodowym i ustalonymi zasadami, w tym umową sukcesyjną – dwustronnych sporów i problematycznych kwestii zakorzenionych w dziedzictwie przeszłości.
7. Priorytetem pozostaje zbliżenie partnerów do UE jeszcze przed przystąpieniem. Rada apeluje do krajów kandydujących, aby jak najlepiej wykorzystały istniejące możliwości i zwraca się do Komisji o przedstawienie kolejnych propozycji dotyczących stopniowej integracji.
8. Skuteczna komunikacja strategiczna prowadzona przez wszystkich partnerów i UE na temat rozszerzenia i płynących z niego korzyści ma nadal kluczowe znaczenie.

9. Rada z uwagą odnotowuje komunikat i sprawozdania Komisji z 4 listopada 2025 r. i z zadowoleniem przyjmuje w szczególności:

- istotne punkty zwrotne i postępy osiągnięte przez niektórych kandydatów w 2025 r. mimo ogromnych wyzwań spowodowanych wojną napastniczą Rosji przeciwko Ukrainie i nieustającymi działaniami hybrydowymi. Chwaląc te postępy, Rada ma nadzieję, że – jak tylko spełnione zostaną kryteria i pozwolą na to warunki – będzie mogła podjąć kolejne kroki w celu przyspieszenia poszczególnych procesów akcesyjnych.
- że Czarnogóra poczyniła dalsze postępy w negocjacjach akcesyjnych i że w tej chwili 12 rozdziałów negocjacyjnych jest tymczasowo zamkniętych. Rada oczekuje jak najszybszego tymczasowego zamknięcia kolejnych rozdziałów, gdy spełnione zostaną odnośne warunki. Na podstawie ogólnych postępów osiągniętych przez Czarnogórę Rada postanawia, że utworzona zostanie grupa robocza *ad hoc* ds. opracowania traktatu o przystąpieniu Czarnogóry. W związku z tym i w trybie priorytetowym Rada oczekuje niezbędnych prac przygotowawczych w celu zapewnienia skutecznego funkcjonowania grupy roboczej *ad hoc* po jej utworzeniu, w tym co do wyjaśnienia kluczowych zasad przyszłych traktatów akcesyjnych.
- że Albania otworzyła już wszystkie 6 klastrów negocjacyjnych i osiąga postępy w negocjacjach akcesyjnych.
- udane i terminowe zakończenie procesu screeningu przez Ukrainę i Republikę Mołdawii (zwaną dalej „Mołdawią”) i z uwagą odnotowuje ocenę Komisji, zgodnie z którą wszystkie 6 klastrów jest gotowych do otwarcia. Rada czeka na otwarcie klastrów z oboma krajami kandydującymi, poczynając od niezwłocznego otwarcia klastra dotyczącego kwestii podstawowych, a następnie pozostałych klastrów zgodnie z metodyką i ramami negocjacyjnymi. Rada prowadzi prace z myślą o przygotowaniu kolejnych kroków.

- przeprowadzone przez partnerów reformy związane z UE, które umożliwiły trwającą obecnie wypłatę bezprecedensowego wsparcia finansowego za pośrednictwem Instrumentu na rzecz Ukrainy oraz planów wzrostu gospodarczego dla Bałkanów Zachodnich i dla Mołdawii.
10. Rada z zadowoleniem przyjmuje nowe konkretne korzyści, które przynosi stopniowa integracja, przy pełnym zachowaniu integralności unijnego rynku wewnętrznego i równych warunków działania. W szczególności Rada czeka na:
- włączenie Ukrainy i Mołdawii do unijnego obszaru roamingu po cenach krajowych, które nastąpi 1 stycznia 2026 r. i umożliwi obywatelom tych państw wykonywanie połączeń do Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego, z ich obszaru i w ich obrębie oraz korzystanie z danych mobilnych bez dodatkowych opłat.
 - osiągnięcie tego samego celu przez partnerów z Bałkanów Zachodnich w 2026 r. Rada zwraca się do Komisji o przyspieszenie prac w tym zakresie.
 - istotne obniżenie kosztów transakcji bankowych w euro ponoszonych zarówno przez obywateli, jak i przedsiębiorstwa, możliwe dzięki przystąpieniu do jednolitego obszaru płatności w euro (SEPA) – Czarnogóra, Serbia, Albania, Macedonia Północna i Mołdawia już przystąpiły do SEPA, a inni partnerzy mają to uczynić niebawem.
11. Rada podtrzymuje swoje zobowiązanie do zapewnienia krajom kandydującym jasnej i przewidywalnej ścieżki do członkostwa w UE, w tym poprzez usprawnienia w ramach ustalonej metodyki. Podkreśla w związku z tym znaczenie organizowania politycznych konferencji międzyrządowych.
-

Rada z uwagą odnotowuje komunikat Komisji z 4 listopada 2025 r. w sprawie polityki rozszerzenia UE zawierający sprawozdania dotyczące Czarnogóry, Albanii, Ukrainy, Republiki Mołdawii (zwanej dalej „Mołdawią”), Serbii, Macedonii Północnej, Bośni i Hercegowiny, Kosowa*, Turcji i Gruzji.

CZARNOGÓRA

1. Rada z zadowoleniem przyjmuje znaczne postępy Czarnogóry w realizacji reform związanych z UE i wyraża uznanie dla rządu za jego determinację w ich wdrażaniu. Odnotowuje dotychczasowe ogólne postępy w negocjacjach akcesyjnych: otwarto wszystkie 33 rozdziały negocjacyjne objęte screeningiem, a 12 rozdziałów tymczasowo zamknięto. Rada zachęca rząd do realizacji jego ambitnego planu dotyczącego pomyślnego zakończenia negocjacji akcesyjnych. Rada zachęca wszystkie siły polityczne do utrzymania szerokiego konsensusu politycznego oraz do intensyfikacji wysiłków i współpracy w celu zapewnienia dalszych postępów. Rada potwierdza, że wspiera Czarnogórę w stałym osiągnięciu postępów na drodze do UE, i ma nadzieję, że po spełnieniu odnośnych warunków nastąpi tymczasowe zamknięcie kolejnych rozdziałów.
2. Rada zachęca Czarnogórę do dalszych postępów w spełnianiu **kryteriów zamykających** w szczególności w przypadku rozdziałów 23 i 24 dotyczących praworządności.

* Użycie tej nazwy nie wpływa na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/1999 oraz z opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa.

3. Czarnogóra musi nadal czynić postępy w realizacji reform, zwłaszcza w odniesieniu do wymiaru sprawiedliwości, wolności wypowiedzi, wolności mediów, walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną oraz administracji publicznej. UE oczekuje, że Czarnogóra ogólnie zwiększy swoje zdolności administracyjne. Rada odnotowuje, że liczba wyroków skazujących w sprawach o korupcję na wysokim szczeblu pozostaje niska, i podkreśla, że Czarnogóra musi poprawić swoje wyniki, jeśli chodzi o dochodzenia i ściganie w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu i przestępczości zorganizowanej, zapewniając prawomocne wyroki skazujące, odstraszające kary oraz zajmowanie i konfiskatę mienia. Rada apeluje do Czarnogóry, aby dalej dostosowywała przepisy do unijnego dorobku prawnego i norm europejskich, zwłaszcza w zakresie finansowania podmiotów politycznych i kampanii wyborczych.
4. Rada zachęca również Czarnogórę do zapewnienia stałego funkcjonowania głównych organów sądowych i do przyspieszenia i nasilenia wdrażania kluczowych **reform sądownictwa**, tak aby zagwarantować dalsze wzmocnienie niezależności, profesjonalizmu i rozliczalności wymiaru sprawiedliwości. Czarnogóra musi szybko dokonać mianowań – w ramach przejrzystego i inkluzywnego procesu konsultacji oraz procedur opartych na osiągnięciach – na nieobsadzone stanowiska.
5. Rada dostrzega duży postęp w zarządzaniu azylem i **migracją**, przypominając o potrzebie szybkiego i pełnego dostosowania przepisów do unijnej polityki wizowej.
6. Jeśli chodzi o **kryteria gospodarcze**, Rada z zadowoleniem odnotowuje stały wzrost gospodarki i stabilność sektorów bankowego i finansowego oraz poprawę sytuacji na rynku pracy. Rada podkreśla znaczenie ochrony niezależności banku centralnego i znaczenie przejrzystego i bezstronnego mianowania członków zarządu; z zadowoleniem przyjmuje niedawne mianowanie wiceprezesów. Rada zachęca Czarnogórę do dalszego wdrażania niezbędnych reform strukturalnych, obniżenia długu publicznego i kontynuowania działań w celu wzmocnienia zarządzania budżetem i przejrzystości polityki fiskalnej.

7. Rada jest nadal zaangażowana na rzecz dalszych postępów w stopniowej integracji Czarnogóry z rynkiem wewnętrznym UE na podstawie m.in. wzmocnionego wdrażania układu o stabilizacji i stowarzyszeniu. Rada z zadowoleniem przyjmuje trwającą w Czarnogórze realizację **planu wzrostu gospodarczego** dla Bałkanów Zachodnich, który ma duży potencjał, jeśli chodzi o przynoszenie obywatelom konkretnych korzyści. Z zadowoleniem odnotowuje pierwsze dwie częściowe płatności w ramach Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego i zachęca Czarnogórę do dalszej realizacji jej programu reform.
8. Rada odnotowuje, że **stosunki dobrosąsiedzkie** i współpraca regionalna to wciąż zasadnicze elementy procesu rozszerzenia oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia.
9. Rada wyraża duże uznanie dla Czarnogóry za konsekwentną współpracę w kwestiach polityki zagranicznej oraz za stałe i pełne przyłączanie się od wielu lat do **unijnej WPZiB**, w tym do unijnych środków ograniczających – jest to wyraźny sygnał świadczący o strategicznym zaangażowaniu Czarnogóry na rzecz integracji z UE. Rada z zadowoleniem odnotowuje również stałe aktywne uczestnictwo Czarnogóry w unijnych misjach i operacjach prowadzonych w ramach WPBiO i zainteresowanie Czarnogóry zacieśnieniem takiej współpracy. Dialog wysokiego szczebla UE–Czarnogóra na temat bezpieczeństwa i obrony stanowi elastyczną platformę głębszej praktycznej współpracy.

ALBANIA

10. Rada z zadowoleniem przyjmuje znaczne postępy Albanii, dzięki którym możliwe było otwarcie wszystkich kłastrów negocjacyjnych. Rada z zadowoleniem przyjmuje ambitny plan rządu dotyczący pomyślnego zakończenia negocjacji akcesyjnych i zachęca wszystkie siły polityczne i zainteresowane strony do intensyfikacji wysiłków i współpracy w celu zapewnienia dalszych postępów.
11. Rada przypomina, że albański **parlament** odgrywa zasadniczą rolę, jeżeli chodzi o omawianie i przyjmowanie reform związanych z UE oraz dbanie o to, by reformy te przebiegały w sposób inkluzywny, konstruktywny i przejrzysty.

12. Rada zaznacza, że o ogólnym tempie negocjacji akcesyjnych będą decydować postępy w zakresie kłastry dotyczącego **kwestii podstawowych**. Rada zachęca Albanie do zintensyfikowania reform w obszarze kwestii podstawowych, w szczególności do spełnienia **kryteriów pośrednich** w rozdziałach 23 i 24 dotyczących praworządności – pozwoliłoby to Albanii rozpocząć tymczasowe zamykanie rozdziałów negocjacyjnych. Albania powinna również przyspieszyć prace nad spełnieniem **kryteriów zamykających** we wszystkich rozdziałach negocjacyjnych.
13. W obszarze **kwestii podstawowych**, w tym **praworządności**, Rada z zadowoleniem odnotowuje, że Albania wciąż realizuje reformę wymiaru sprawiedliwości, i podkreśla, że konieczne jest stałe dbanie o uczciwość i rozliczalność wymiaru sprawiedliwości poprzez stosowanie wysokich standardów wytyczonych przez procedurę sprawdzającą. Rada podkreśla, jak ważna jest niezależność sądownictwa, w tym Prokuratury Specjalnej ds. Walki z Korupcją i Przystępczością Zorganizowaną (SPAK), oraz dalsze zwiększanie odporności systemu wymiaru sprawiedliwości na ingerencje wewnętrzne lub zewnętrzne. Rada przypomina również, jak ważne jest, aby Albania zapewniła skuteczną ochronę sądową i spójne wykonywanie wyroków sądowych. Rada z zadowoleniem przyjmuje postępy, których Albania dokonała w walce z korupcją i przystępczością zorganizowaną, i zwraca się do Albanii o dalsze osiąganie solidnych wyników i wzmacnianie swoich zdolności do przeciwdziałania tym zjawiskom. Rada z aprobatą odnotowuje dobre wyniki osiągnięte dotychczas przez SPAK i jej sądy, w tym w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu. Rada z zadowoleniem przyjmuje również dobrą współpracę z organami ścigania UE i państw członkowskich; współpracę tę należy kontynuować, także w zakresie dochodzeń finansowych. Rada ponownie stwierdza, że zwiększone kontrole i wzmocnione zdolności do ochrony interesów finansowych UE mają duże znaczenie.

14. Rada z zadowoleniem przyjmuje poczynione postępy, czyli m.in. przyjęcie przepisów dotyczących praw osób należących do mniejszości, a dokładniej zasady wolnego samookreślenia i stosowania języków mniejszości, ochrony danych osobowych oraz równości płci. Rada przypomina, jak ważne jest, aby Albania nadal zwiększała ochronę **praw podstawowych**. Należy wzmocnić wolność mediów i wolność wypowiedzi. Albania musi zintensyfikować wysiłki na rzecz zwiększenia pluralizmu i niezależności mediów, m.in. w drodze zapewnienia pełnej depenalizacji zniesławienia, w drodze zwiększenia przejrzystości własności i finansowania mediów oraz w drodze zagwarantowania bezpiecznego środowiska dla dziennikarzy. Rada podkreśla znaczenie propagowania praw dziecka, a także skutecznego wdrażania prawa wtórnego dotyczącego mniejszości, realizacji kompleksowej reformy sektora gruntów oraz przejrzystej i wiarygodnej konsolidacji praw własności zgodnie ze wspólnym stanowiskiem UE w sprawie klastra 1. Należy również dalej zwiększać rolę społeczeństwa obywatelskiego i wzmocniać konstruktywne konsultacje.
15. Rada odnotowuje, że wybory parlamentarne z 11 maja 2025 r. odbyły się w warunkach konkurencji mimo stwierdzonych niedociągnięć, które powinny zostać przeanalizowane. Mając to na uwadze, Rada apeluje o kompleksową **reformę ordynacji wyborczej**, którą należy przeprowadzić w sposób inkluzywny i sprawnie, zgodnie z zaleceniami OBWE/ODIHR i Komisji Weneckiej.
16. Rada dostrzega postępy poczynione w obszarze zarządzania **migracją i granicami**, a zarazem podkreśla znaczenie dalszych postępów w ulepszaniu systemów i procedur azylu i przyjmowania oraz znaczenie szybkiego i pełnego dostosowania przepisów do unijnej polityki wizowej.
17. Jeśli chodzi o **kryteria gospodarcze**, Rada z zadowoleniem przyjmuje dobry poziom przygotowania Albanii do rozwijania funkcjonującej gospodarki rynkowej. Zachęca Albanie do wzmożenia wysiłków na rzecz zwiększenia zdolności do radzenia sobie z presją konkurencyjną i siłami rynkowymi wewnątrz UE; zachęca też do trwałego wdrożenia niezbędnych reform strukturalnych.

18. Rada jest nadal zaangażowana na rzecz dalszych postępów w stopniowej integracji Albanii z rynkiem wewnętrznym UE na podstawie m.in. wzmocnionego wdrażania układu o stabilizacji i stowarzyszeniu. Rada z zadowoleniem przyjmuje trwającą w Albanii realizację **planu wzrostu gospodarczego** dla Bałkanów Zachodnich, który ma duży potencjał, jeśli chodzi o przynoszenie obywatelom konkretnych korzyści. Z zadowoleniem odnotowuje pierwsze dwie częściowe płatności w ramach Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego i zachęca Albanie do dalszej realizacji jej programu reform.
19. Rada z zadowoleniem przyjmuje stały i konstruktywny udział Albanii we **współpracy wielostronnej i regionalnej**. Rada odnotowuje, że **stosunki dobrosąsiedzkie** i współpraca regionalna to wciąż zasadnicze elementy procesu rozszerzenia oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia.
20. Rada wyraża duże uznanie dla Albanii za konsekwentną współpracę w kwestiach polityki zagranicznej i za stałe i pełne przyłączanie się od wielu lat do **unijnej WPZiB**, w tym do unijnych środków ograniczających – jest to wyraźny sygnał świadczący o strategicznym zaangażowaniu tego kraju na rzecz integracji z UE. Ponadto Rada z zadowoleniem odnotowuje stałe aktywne uczestnictwo Albanii w unijnych misjach i operacjach prowadzonych w ramach WPBiO oraz gotowość do zacieśnienia współpracy w ramach partnerstwa z UE w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony.

UKRAINA

21. Rada ponownie zdecydowanie potępia rosyjską wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie stanowiącą jawne pogwałcenie Karty Narodów Zjednoczonych i przypomina o niezachwianym poparciu Unii Europejskiej dla niezależności, suwerenności i integralności terytorialnej Ukrainy w jej granicach uznanych przez społeczność międzynarodową oraz dla jej niezbywalnego prawa do obrony przed rosyjską agresją. UE będzie nadal zapewniać Ukrainie i jej obywatelom kompleksowe wsparcie polityczne, finansowe, gospodarcze, humanitarne, wojskowe i dyplomatyczne tak długo, jak będzie to potrzebne.

22. Rada odnotowuje, że wszelkie wsparcie wojskowe, a także gwarancje bezpieczeństwa dla Ukrainy będą udzielane przy pełnym poszanowaniu polityki bezpieczeństwa i obrony określonych państw członkowskich i z uwzględnieniem interesów w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony wszystkich państw członkowskich.
23. Rada wyraża uznanie dla Ukrainy za jej silne zaangażowanie i wytrwałe prace nad reformami związanymi z przystąpieniem do UE, które Ukraina realizuje w niezwykle trudnych warunkach. Rada z zadowoleniem przyjmuje pomyślne i szybkie zakończenie procesu screeningu i z uwagą odnotowuje, że w ocenie Komisji wszystkie 6 kłastrów jest gotowych do otwarcia. Rada z uwagą odnotowuje, że Ukraina przyjęła plany działania (roadmaps) w zakresie praworządności, administracji publicznej i instytucji demokratycznych, a także plan działania dotyczący mniejszości narodowych – wszystkie te plany zostały pozytywnie ocenione przez Komisję. Rada czeka na otwarcie kłastrów, poczynając od niezwłocznego otwarcia klastra dotyczącego kwestii podstawowych, a następnie pozostałych kłastrów zgodnie z metodyką rozszerzenia i ramami negocjacyjnymi. Rada prowadzi prace z myślą o przygotowaniu kolejnych kroków.
24. UE nadal **wspiera** potrzeby humanitarne Ukrainy, a także jej naprawę, odbudowę i rekonstrukcję.
25. UE odnotowuje stałe wysiłki Ukrainy na rzecz wzmocnienia **praworządności** oraz kontynuacji reform sądownictwa i **administracji publicznej** – jest to warunek postępów na drodze do UE. Fundamentalne znaczenie ma nadal niezawisłość, bezstronność i uczciwość wymiaru sprawiedliwości. Rada podkreśla ponadto, że Ukraina musi kontynuować rekrutację na wolne stanowiska w Trybunale Konstytucyjnym i w tym celu bez dalszej zwłoki przeprowadzić przejrzystą i opartą na osiągnięciach procedurę naboru; musi również zagwarantować funkcjonalność i zdolności administracyjne Trybunału.
26. Rada podkreśla, że niezmiennie ważne są przejrzyste i oparte na osiągnięciach procedury naboru i procedury sprawdzające w całym wymiarze sprawiedliwości; należy m.in. usprawnić procedurę naboru i kontrole uczciwości w Sądzie Najwyższym. W tym kontekście Rada podkreśla znaczenie konstruktywnego czasowego udziału niezależnych ekspertów mianowanych przez partnerów międzynarodowych.

27. W kwestii **walki z korupcją** Rada podkreśla wagę niezależnych i skutecznych instytucji antykorupcyjnych i z zadowoleniem odnotowuje, że w lipcu 2025 r. doszło do sprostowania przepisów, które przywróciło autonomię proceduralną i niezależność Narodowego Biura Antykorupcyjnego Ukrainy (NABU) i Wyspecjalizowanej Prokuratury Antykorupcyjnej (SAPO); Rada przypomina jednak, że niektóre przepisy nadal wymagają analizy. Rada będzie bacznie obserwować tę kwestię i zaznacza, że konieczne jest dopilnowanie, aby w przyszłości żadna ingerencja prawna ani polityczna nie zakłócała prac tych instytucji. Rada z zadowoleniem odnotowuje wyniki osiągnięte przez NABU i SAPO w 2025 r., w tym znaczną liczbę dochodzeń, zwłaszcza w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu. Rada zachęca Ukrainę do kontynuowania wysiłków na rzecz dalszej poprawy wyników i zdolności w tej dziedzinie. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje również niedawne przyjęcie przez Ukrainę ustawy o reformie Agencji ds. Odzyskiwania Mienia i Zarządzania Mieniem (ARMA) i oczekuje szybkiego wdrożenia tej ustawy. Rada podkreśla, jak ważne jest terminowe zakończenie naboru i mianowanie dodatkowych sędziów Najwyższego Sądu Antykorupcyjnego, które powinny odbyć się w ramach wiarygodnej procedury.
28. Rada z zadowoleniem przyjmuje stałe zaangażowanie Ukrainy na rzecz propagowania i ochrony **praw podstawowych** i odnotowuje dalsze wzmocnianie ram prawnych i instytucjonalnych w tej dziedzinie. Należy monitorować i analizować sytuacje, w których domniemywa się, że osoby przeciwdziałające korupcji, obrońcy praw człowieka i organizacje społeczeństwa obywatelskiego są poddawani presji politycznej. Rada z uwagą odnotowuje, że przyjęto kolejne zmiany w celu ulepszenia prawnych ram ochrony praw osób należących do mniejszości narodowych. Należy kontynuować wdrażanie tych przepisów oraz realizację zobowiązania podjętego przez Ukrainę, zgodnie z ramami negocjacyjnymi. Rada zachęca Ukrainę do wzmocnienia m.in. przejrzystego, pluralistycznego i niezależnego środowiska medialnego, ochrony organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz egzekwowania praw osób należących do mniejszości.
29. Należy intensywniej **przeciwdziałać zagranicznym manipulacjom informacjami** i ingerencjom w informacje.

30. Jeśli chodzi o **kryteria gospodarcze**, Rada wyraża uznanie dla Ukrainy za utrzymywanie stabilności makroekonomicznej i za postępy w reformie fiskalnej i reformie administracji publicznej, które należy przyspieszyć, i zwraca się do Ukrainy o dalsze wdrażanie zasad OECD dotyczących ładu korporacyjnego. Odnotowując z zadowoleniem znaczne postępy w tworzeniu funkcjonującej gospodarki rynkowej, Rada zachęca Ukrainę do wzmożenia wysiłków na rzecz zwiększenia zdolności do radzenia sobie z presją konkurencyjną i siłami rynkowymi wewnątrz UE. Rada pozytywnie ocenia trwającą realizację Planu Ukrainy w ramach **Instrumentu na rzecz Ukrainy**, z satysfakcją odnotowuje, że plan ten zdecydowanie przyczynił się do przeprowadzenia dotychczasowych reform, w tym reform będących warunkiem przystąpienia Ukrainy do UE, a także do wypłaty odpowiednich środków, oraz przypomina o potrzebie dalszych wysiłków reformatorskich w tym zakresie.
31. Przypominając o swoim stałym poparciu, Rada wyraża uznanie dla wysiłków Ukrainy, która stara się zwiększyć swoje bezpieczeństwo **energetyczne**, odporność energetyczną i niezależność dostaw energii w niezwykle trudnych warunkach, mierząc się ze wzmożonymi atakami Rosji na ukraińską infrastrukturę energetyczną i cywilną. Odnotowuje znaczenie rozwoju połączeń energetycznych dla zwiększenia odporności ukraińskiego sektora energetycznego i integracji z unijnym rynkiem energii. Konieczne są teraz pilne wspólne wysiłki, aby pomóc zaspokoić najpilniejsze potrzeby i aby wzmocnić ukraiński system energetyczny w następstwie ataków.
32. Rada podtrzymuje swoje zobowiązanie do dalszego pogłębiania **stopniowej integracji** Ukrainy z unijnym rynkiem wewnętrznym w oparciu o wzmocnione wdrażanie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między UE a Ukrainą, w tym pogłębionej i kompleksowej strefy wolnego handlu.
33. Rada wyraża głębokie uznanie dla Ukrainy za konsekwentną współpracę w kwestiach polityki zagranicznej i bezpieczeństwa i dla nieustających wysiłków Ukrainy na rzecz pełnego przyłączenia się do **unijnej WPZiB**, w tym do środków ograniczających, zgodnie z zasadami suwerenności i integralności terytorialnej wszystkich państw. Bardzo wysoki poziom przyłączenia się Ukrainy do unijnej WPZiB jest wyraźnym sygnałem świadczącym o strategicznym zaangażowaniu tego kraju na rzecz integracji z UE. Rada z zadowoleniem odnotowuje współpracę Ukrainy w zakresie zapobiegania obchodzeniu unijnych sankcji nałożonych na Rosję i Białoruś i jej stałe aktywne uczestnictwo w unijnych misjach i operacjach prowadzonych w ramach WPBiO.

MOŁDAWIA

34. Rada wyraża uznanie dla Mołdawii za jej silne zaangażowanie i wytrwałe prace nad reformami związanymi z przystąpieniem do UE prowadzone mimo niesprzyjających okoliczności spowodowanych wojną napastniczą Rosji przeciwko Ukrainie, atakami hybrydowymi celowo wymierzonymi w Mołdawię oraz niedawnym kryzysem energetycznym.
35. Rada z zadowoleniem przyjmuje pomyślne i szybkie zakończenie procesu screeningu i z uwagą odnotowuje, że w ocenie Komisji wszystkie 6 klastrów jest gotowych do otwarcia. Rada z uwagą odnotowuje, że Mołdawia przyjęła plany działania (roadmaps) w zakresie praworządności, administracji publicznej i instytucji demokratycznych – wszystkie te plany zostały pozytywnie ocenione przez Komisję. Rada czeka na otwarcie klastrów, poczynając od niezwłocznego otwarcia klastra dotyczącego kwestii podstawowych, a następnie pozostałych klastrów zgodnie z metodyką rozszerzenia i ramami negocjacyjnymi. Rada prowadzi prace z myślą o przygotowaniu kolejnych kroków.
36. Rada z zadowoleniem odnotowuje odnowiony i wzmocniony mandat polityczny, który władze Mołdawii uzyskały w następstwie referendum w sprawie członkostwa w UE przeprowadzonego 20 października 2024 r. oraz niedawnych wyborów parlamentarnych; jest to potwierdzenie europejskich aspiracji mieszkańców Mołdawii oraz zaangażowania tego kraju na rzecz integracji z UE oraz dalszych reform związanych z UE. Rada pochwała odporność, którą wykazały się instytucje demokratyczne Mołdawii, organizując dobrze zarządzane wybory w trudnej sytuacji, na którą wpłynęły m.in. wzmożone ingerencje zagraniczne, dezinformacja i cyberataki szczególnie ze strony Rosji. Rada odnotowuje wnioski wyciągnięte po tych atakach, które nadal stanowią zagrożenie dla zaufania do demokracji i dla pluralizmu mediów; Rada będzie nadal wspierać Mołdawię w tej dziedzinie.

37. W odniesieniu do **kwestii podstawowych** Rada podkreśla, jak ważne jest utrzymanie tempa reform, zwłaszcza w obszarze praworządności, wymiaru sprawiedliwości, bezpieczeństwa i praw podstawowych, w tym praw osób należących do mniejszości. Z zadowoleniem odnotowuje inkluzywne podejście Mołdawii do wdrażania reform, obejmujące społeczeństwo obywatelskie, sektor prywatny i przedstawicieli diaspory. Rada z zadowoleniem odnotowuje także wniosek Mołdawii o przystąpienie do Agencji Praw Podstawowych UE – wniosek ten odzwierciedla zobowiązanie tego kraju do dalszego dostosowywania się do norm UE w zakresie ochrony i propagowania praw podstawowych.
38. W oparciu o dotychczasowe znaczne postępy Mołdawia powinna kontynuować kompleksową **reformę wymiaru sprawiedliwości**, w tym zakończyć procedurę sprawdzającą względem sędziów i prokuratorów oraz procedurę ich mianowania, a także wzmocnić niezależność i uczciwość wymiaru sprawiedliwości, co polepszy wyniki, jeśli chodzi o dochodzenia, ściganie i wydawanie prawomocnych wyroków w sprawach na wszystkich szczeblach. Rada zachęca Mołdawię do poprawy funkcjonowania Krajowego Urzędu Etyki (NIA), aby skutecznie zweryfikować mienie i osobiste interesy wysokich rangą urzędników publicznych.
39. Rada zachęca Mołdawię, aby dalej prowadziła walkę z **korupcją**, zwiększając zdolności prokuratury i niezależność wymiaru sprawiedliwości. Rada z zadowoleniem odnotowuje, że Mołdawia zwalcza nielegalne finansowanie i że stara się osiągać solidne wyniki, jeśli chodzi o dochodzenia, ściganie i wydawanie wyroków skazujących, także w sprawach na wysokim szczeblu. Rada wyraża uznanie dla systemowego podejścia Mołdawii do odwrócenia procesu oligarchizacji i zachęca ją do kontynuacji wdrażania odnośnych działań. Rada odnotowuje również zaangażowanie władz w przeciwdziałanie praniu pieniędzy, w tym w drodze ściślejszej współpracy z unijną Grupą Specjalną ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy oraz przy wykorzystaniu nowych narzędzi technologicznych, także w okresach wyborczych. Rada pozytywnie ocenia dążenia Mołdawii do wzmocnienia administracji publicznej i zarządzania finansami, w tym poprzez reformę samorządu lokalnego. Zachęca do dalszej poprawy zdolności administracyjnych w najważniejszych instytucjach.

40. Rada wyraża uznanie dla odporności Mołdawii w obliczu bezprecedensowych rosyjskich ataków **hybrydowych** i potwierdza stałe wsparcie ze strony UE m.in. za pośrednictwem partnerskiej misji UE w Mołdawii. Z zadowoleniem odnotowuje proaktywne działania Mołdawii na rzecz przeciwdziałania dezinformacji, w tym opracowanie krajowej strategii komunikacyjnej oraz innowacyjnych podejść opartych na społeczności służących zaangażowaniu podmiotów lokalnych, takich jak rolnicy, organizacje młodzieżowe i przywódcy religijni. Rada zachęca do stałego zaangażowania w Gagauzji i przypomina o znaczeniu przeciwdziałania dezinformacji i promowania na poziomie lokalnym inkluzywnej i obiektywnej komunikacji na temat integracji z UE. Rada zachęca Mołdawię, aby kontynuowała te inkluzywne wysiłki w celu wzmocnienia odporności społecznej, zwiększenia frekwencji wyborczej i ochrony wolności wypowiedzi, m.in. w drodze dostosowania ustawy o inwestycjach strategicznych do norm europejskich.
41. Rada z zadowoleniem przyjmuje stałe postępy Mołdawii w zwiększaniu bezpieczeństwa energetycznego i niezależności dostaw **energii**. Rada z zadowoleniem odnotowuje również zobowiązanie Mołdawii do przyspieszenia budowy **połączeń infrastrukturalnych** w celu zmniejszenia podatności na zagrożenia i wzmocnienia odporności regionalnej. UE jest gotowa nadal wspierać ten proces.
42. Jeśli chodzi o **kryteria gospodarcze**, Rada z zadowoleniem odnotowuje duży postęp w tworzeniu funkcjonującej gospodarki rynkowej i zachęca Mołdawię do wzmożenia wysiłków na rzecz zwiększenia zdolności do radzenia sobie z presją konkurencyjną i siłami rynkowymi wewnątrz UE. Rada podkreśla znaczenie kontynuowania transformacyjnych reform gospodarczych i pogłębienia współpracy sektorowej z UE. Rada zaleca prowadzenie polityki fiskalnej zapewniającej stabilność długu publicznego. Oznacza to, że należy zwiększyć – zwłaszcza za pośrednictwem **planu wzrostu gospodarczego** dla Mołdawii – inwestycje publiczne w celu pobudzenia wzrostu gospodarczego. Rada z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego o wartości 1,9 mld EUR jako elementu wspomnianego planu wzrostu gospodarczego, pozytywnie ocenia zrealizowane dotychczas reformy i wypłatę odpowiednich środków, a także przypomina o potrzebie dalszych wysiłków reformatorskich w tym zakresie.

43. Rada podtrzymuje swoje zobowiązanie do dalszego pogłębiania **stopniowej integracji** Mołdawii z unijnym rynkiem wewnętrznym w oparciu o wzmocnione wdrażanie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między UE a Mołdawią oraz pogłębionej i kompleksowej strefy wolnego handlu. Zachęca do zwiększenia zdolności Agencji ds. Interwencji i Płatności w Rolnictwie oraz popiera dalsze koordynowanie reform z pomocą przekazywaną przez UE.
44. UE potwierdza swoje silne i niezachwiane poparcie dla suwerenności i integralności terytorialnej Mołdawii w jej granicach uznanych przez społeczność międzynarodową i podtrzymuje swoje pełne zaangażowanie na rzecz wspierania kompleksowego, pokojowego i trwałego rozwiązania konfliktu w Naddniestrzu. Apeluje do Rosji o wycofanie sił zbrojnych nielegalnie stacjonujących na terytorium Mołdawii.
45. Rada wyraża głębokie uznanie dla Mołdawii za konsekwentną współpracę w kwestiach polityki zagranicznej i bezpieczeństwa i dla nieustających wysiłków Mołdawii na rzecz pełnego przyłączenia się do **unijnej WPZiB**, w tym do środków ograniczających, zgodnie z zasadami suwerenności i integralności wszystkich państw. Bardzo częste przyłączanie się Mołdawii do unijnej WPZiB jest wyraźnym sygnałem świadczącym o strategicznym zaangażowaniu tego kraju na rzecz integracji z UE. Rada z zadowoleniem odnotowuje współpracę Mołdawii w zakresie zapobiegania obchodzeniu unijnych sankcji nałożonych na Rosję i Białoruś i jej stałe aktywne uczestnictwo w unijnych misjach i operacjach prowadzonych w ramach WPBiO. Rada z zadowoleniem przyjmuje gotowość Mołdawii do zacieśnienia współpracy w ramach partnerstwa z UE w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony.

SERBIA

46. Rada z zadowoleniem odnotowuje, że integracja z UE pozostaje strategicznym celem Serbii, i oczekuje, że Serbia będzie to jaśniej odzwierciedlać zarówno w słowach, jak i w czynach. W tym celu Serbia powinna pokazać silną wolę polityczną i konsekwencję we wdrażaniu reform związanych z UE oraz obiektywnie i jednoznacznie informować o UE. Choć w ubiegłym roku reformy uległy znacznemu spowolnieniu, Rada odnotowuje pewne niedawne pozytywne zmiany i zachęca Serbię do kontynuowania tej tendencji.

47. Rada odnotowuje dotychczasowy ogólny postęp w negocjacjach akcesyjnych – otwarto 22 z 35 rozdziałów negocjacyjnych, a 2 tymczasowo zamknięto. Przyjmując do wiadomości, że według oceny Komisji Serbia utrzymuje poziom gotowości, jeśli chodzi o kryteria otwierające w klastrze 3 (konkurencyjność i wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu), Rada powróci do kwestii otwarcia klastra 3 zgodnie z ramami negocjacyjnymi, przypominając w szczególności, że Serbia musi czynić znaczne dalsze postępy w obszarze praworządności i normalizacji stosunków z Kosowem, które to postępy nadal będą decydować o ogólnym tempie negocjacji akcesyjnych.
48. Rada odnotowuje **masowe protesty** w kraju wywołane zawaleniem się dachu na dworcu kolejowym w Nowym Sadzie, gdzie życie straciło 16 osób. Wolność zgromadzeń jest ogólnie przestrzegana, ale Rada przypomina o potrzebie jej wzmocnienia i zapewnienia bezpieczeństwa dziennikarzy. Doniesienia o przemocy i nadmiernym użyciu siły podczas niektórych z tych protestów wymagają przeprowadzenia bezstronnych i dogłębnych dochodzeń. Rada apeluje do Serbii, aby doprowadziła do deeskalacji napięć i przewyciężenia głębokiej polaryzacji w społeczeństwie poprzez stworzenie warunków umożliwiających pluralistyczny dialog z udziałem wszystkich zainteresowanych stron, w tym z udziałem społeczeństwa obywatelskiego.
49. Rada przypomina o ogólnym znaczeniu ochrony wszystkich **praw podstawowych**, w tym wolności mediów, wolności wypowiedzi, ochrony najsłabszych grup społecznych oraz niedyskryminacyjnego traktowania osób należących do mniejszości w całej Serbii. Rada z żalem odnotowuje regres w zakresie wolności wypowiedzi, ale pozytywnie ocenia przyjęcie zmian w przepisach medialnych; wdrożenie tych zmian zgodnie z literą i duchem prawa ma kluczowe znaczenie. Pozytywnie oceniając kroki podjęte do tej pory, Rada apeluje do Serbii, aby szybko zakończyła procedurę mianowania Rady Urzędu Regulacji Mediów Elektronicznych (REM) w sposób inkluzywny i przejrzysty oraz zapewniła jej zdolności do skutecznego działania. Rada apeluje również do Serbii o aktywne zaangażowanie się w zapobieganie wszelkim formom dezinformacji i zagranicznych manipulacji informacjami oraz w przeciwdziałanie im, w tym zwalczanie antyunijnych narracji w mediach i komunikacji publicznej. Serbia musi zapewnić warunki, które rzeczywiście umożliwią funkcjonowanie społeczeństwa obywatelskiego i mediów oraz korzystanie z wolności akademickiej, a także musi wzmocnić ochronę i bezpieczeństwo dziennikarzy.

50. Serbia powinna przyspieszyć reformy i osiągnąć konkretne i wymierne wyniki w **kwestiach podstawowych**, w szczególności poprzez skoncentrowanie się na spełnianiu kryteriów pośrednich określonych w rozdziałach 23 i 24 dotyczących praworządności. Rada odnotowuje brak postępów w wymiarze sprawiedliwości i ograniczone postępy w walce z korupcją i przestępczością zorganizowaną.
51. Rada z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie zmian do ustawy o jednolitym rejestrze wyborców i podkreśla, jak ważne jest jej właściwe wdrożenie, w szczególności poprzez sfinalizowanie audytu rejestru wyborców. Rada zdecydowanie zachęca Serbię do wypełnienia pozostałych zaleceń OBWE/ODIHR i organów Rady Europy, w tym zaleceń dotyczących kluczowych aspektów **procesu wyborczego**.
52. Rada z zadowoleniem odnotowuje, że w obszarze zarządzania granicami czynione są stałe postępy, i apeluje do Serbii, aby szybko dostosowała przepisy do unijnej polityki wizowej. Rada z niepokojem odnotowuje nabycie praw do ruchu bezwizowego przez obywateli Rosji, które umożliwia im wjazd do UE – jest to skutek przyznania tym osobom serbskiego obywatelstwa w ramach procedury przyspieszonej i stanowi potencjalne zagrożenie dla bezpieczeństwa UE.
53. Jeśli chodzi o **kryteria gospodarcze**, Rada z zadowoleniem odnotowuje dobry poziom przygotowania Serbii do rozwoju funkcjonującej gospodarki rynkowej i zachęca ten kraj do intensywniejszych wysiłków na rzecz zwiększenia swojej zdolności do radzenia sobie z presją konkurencyjną i siłami rynkowymi wewnątrz UE; zachęca też do wdrożenia niezbędnych reform strukturalnych. Rada z zadowoleniem przyjmuje działania Serbii w kierunku dywersyfikacji jej źródeł energii i dróg dostaw.
54. Rada jest nadal zaangażowana na rzecz dalszych postępów w stopniowej integracji Serbii z rynkiem wewnętrznym UE na podstawie m.in. wzmocnionego wdrażania układu o stabilizacji i stowarzyszeniu. Rada z zadowoleniem przyjmuje trwającą w Serbii realizację **planu wzrostu gospodarczego** dla Bałkanów Zachodnich, który ma duży potencjał, jeśli chodzi o przynoszenie obywatelom konkretnych korzyści. Z satysfakcją odnotowuje wypłatę płatności zaliczkowych i zachęca Serbię do dalszej realizacji jej programu reform z myślą o kolejnych płatnościach.

55. Rada zachęca Serbię do wzmocnienia **stosunków dobrosąsiedzkich** i przyczyniania się do stabilności i pojednania ze wszystkimi partnerami w regionie. Fakt, że Serbia podtrzymuje swoje zaangażowanie na rzecz szeregu inicjatyw w ramach współpracy regionalnej, jest godny pochwały, jednak wciąż konieczne jest podjęcie zdecydowanych działań w celu rozwiązania – zgodnie z prawem międzynarodowym i ustalonymi zasadami – kwestii zakorzenionych w dziedzictwie przeszłości.
56. Rada nieustannie podkreśla, jak ważne są: konstruktywna współpraca regionalna w **rozpatrywaniu na szczeblu krajowym zbrodni wojennych**, rozwiązanie pozostałych spraw dotyczących osób zaginionych oraz pełna współpraca z Międzynarodowym Mechanizmem Rezydualnym dla Trybunałów Karnych. Nie należy udzielać wsparcia osobom skazanym za zbrodnie wojenne ani gloryfikować czy też negować ich zbrodni.
57. Rada z zadowoleniem przyjmuje stopniowe zwiększenie częstotliwości przyłączania się przez Serbię do unijnej WPZiB w ostatnim czasie, ale ponownie wyraża głębokie oczekiwanie, że Serbia będzie silniej dążyć do pełnego **przyłączenia się** do tej polityki, w szczególności do unijnych środków ograniczających wobec Rosji i Białorusi nałożonych w kontekście wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie, i że uzna to za najwyższy priorytet. Rada apeluje także do serbskich władz, aby powstrzymały się od działań i oświadczeń sprzecznych z unijnymi stanowiskami w zakresie polityki zagranicznej i innych kwestii strategicznych. Rada z satysfakcją odnotowuje, że Serbia udziela Ukrainie pomocy, i zachęca Serbię do dalszej współpracy z UE w zakresie zapobiegania obchodzeniu unijnych środków ograniczających. Rada z zadowoleniem odnotowuje stałe aktywne uczestnictwo Serbii w unijnych misjach i operacjach prowadzonych w ramach unijnej WPBiO oraz istotny wkład tego kraju w te misje i operacje.
58. Rada potwierdza swoje pełne poparcie dla wspieranego przez UE dialogu na temat normalizacji stosunków między Belgradem a Prisztiną, prowadzonego przez Wysokiego Przedstawiciela przy wsparciu specjalnego przedstawiciela UE.

59. Postępy Serbii i Kosowa na drodze do integracji europejskiej zależą od wysiłków podejmowanych w celu pełnej realizacji – bez dalszej zwłoki czy dalszych warunków – ich zobowiązań, które wynikają z Porozumienia w sprawie ścieżki normalizacji stosunków z 2023 r. i załącznika wykonawczego do niego oraz wszystkich wcześniejszych porozumień. Obie strony ryzykują utratę istotnych możliwości, jeśli nie nastąpi postęp w normalizacji ich stosunków. Rada przyznaje, że krajowy kontekst polityczny zarówno w Serbii, jak i w Kosowie utrudnia postępy, i wyraża ubolewanie, że obie strony nie wdrożyły jeszcze szeregu porozumień wypracowanych w ramach dialogu.
60. Oczekuje się, że Serbia w pełni wdroży wszystkie te porozumienia i rozpocznie wypełnianie swoich zobowiązań wynikających z porozumienia z 2023 r.: zacznie uznawać kosowskie dokumenty i symbole zgodnie z art. 1 i przestanie sprzeciwiać się członkostwu Kosowa w jakiegokolwiek organizacji międzynarodowej zgodnie z art. 4.
61. Rada powtarza, że według przewidywań kwestia statusu wspieranych przez Serbię struktur i służb, w szczególności w sektorach opieki zdrowotnej i edukacji, ma zostać rozstrzygnięta w sposób skoordynowany, przejrzysty i inkluzywny, zgodnie z porozumieniami wypracowanymi w ramach dialogu i zgodnie z kosowskim prawem.
62. Rada ponownie wyraża swoje oczekiwania co do reintegracji kosowskich Serbów – kwestia ta dotyczy inkluzywnego uczestnictwa w kosowskich instytucjach na wszystkich szczeblach, bezwarunkowej reintegracji kwalifikujących się pracowników wymiaru sprawiedliwości i policji, zgodnie z porozumieniami wypracowanymi w ramach dialogu i przy pełnym poszanowaniu ram prawnych Kosowa.
63. Oczekuje się, że Serbia i Kosowo będą powstrzymywać się od prowokacyjnych działań i unikać retoryki pogłębiającej podziały i że znajdą trwałe i skoordynowane rozwiązania gwarantujące wszystkim obywatelom bezpieczeństwo i demokrację uczestniczącą. Rada odnotowuje działania na rzecz deeskalacji podjęte przez obie strony w 2025 r.

64. Rada ponownie zdecydowanie potępia akty przemocy, których dopuścili się w maju 2023 r. na północy Kosowa protestujący kosowscy Serbowie wobec obywateli, żołnierzy sił KFOR, funkcjonariuszy organów ścigania oraz przedstawicieli mediów, a także brutalny atak na kosowską policję, do którego doszło we wrześniu 2023 r. Dla przemocy nie ma usprawiedliwienia. Rada z głębokim zaniepokojeniem odnotowuje, że Serbia nie spełniła jeszcze oczekiwań co do pełnej rozliczalności, i wyraża szczere ubolewanie z powodu niewystarczających działań Serbii w tym zakresie; mowa tu m.in. o naruszeniach procedur przewidzianych w dialogu, jeżeli chodzi o wzajemną pomoc prawną.
65. Rada odnotowuje gotowość Wysokiego Przedstawiciela do zwołania posiedzenia na wysokim szczeblu w ramach dialogu, jak tylko zaistnieją sprzyjające warunki, i oczekuje, że obie strony skorzystają z tej okazji i wypracują konkretne rezultaty w celu osiągnięcia kompleksowego, prawnie wiążącego porozumienia w sprawie normalizacji stosunków zgodnie z prawem międzynarodowym i unijnym dorobkiem prawnym.

MACEDONIA PÓŁNOCNA

66. Rada z zadowoleniem odnotowuje fakt, że Macedonia Północna utrzymuje integrację z UE jako swój cel strategiczny, i apeluje do niej o intensywniejsze działania w celu osiągnięcia postępów w realizacji reform związanych z UE. Przywołując swoje konkluzje z lipca 2022 r., Rada odnotowuje, że Macedonia Północna nie przeprowadziła jeszcze **zmian konstytucyjnych**, do których się zobowiązała. Rada potwierdza swoją gotowość do zwołania następnego posiedzenia konferencji międzyrządowej bez dalszej zwłoki i bez dodatkowej decyzji politycznej, jak tylko Macedonia Północna wypełni to zobowiązanie – zgodnie ze swoimi procedurami wewnętrznymi. Gdy zmiany zostaną przeprowadzone, Rada jest gotowa otworzyć jak najszybciej pierwszy klaster negocjacyjny zgodnie z ramami negocjacyjnymi.

67. Rada podkreśla, że konieczne są szybkie i zdecydowane działania, aby Macedonia Północna mogła spełnić kryteria otwierające w odniesieniu do klastra 1 dotyczącego **kwestii podstawowych**. Rada apeluje do Macedonii Północnej, aby dołożyła większych starań i realizowała reformy, zwłaszcza w obszarze praworządności, w którym w ubiegłym roku nie poczyniono żadnych postępów. Macedonia Północna musi chronić niezależność i uczciwość wymiaru sprawiedliwości i w tym celu musi m.in. wzmocnić Radę Sądownictwa zgodnie z zaleceniami przeprowadzonej w 2023 r. unijnej misji wzajemnej oceny oraz z opinią Komisji Weneckiej. Należy zintensyfikować walkę z korupcją i przestępczością zorganizowaną. Macedonia Północna musi poprawić wyniki, jeśli chodzi o skuteczne dochodzenia, ściganie, wydawanie prawomocnych wyroków skazujących i konfiskatę mienia pochodzącego z działalności przestępczej w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu. Rada apeluje do Macedonii Północnej o przyjęcie nowego kodeksu karnego, zgodnego z unijnym dorobkiem prawnym i standardami międzynarodowymi. Rada odnotowuje pewne postępy w dziedzinie reformy administracji publicznej i zachęca Macedonię Północną do wzmożenia wysiłków na rzecz modernizacji administracji publicznej i zapewnienia niezbędnych zdolności administracyjnych.
68. Rada przyjmuje do wiadomości przekazane przez Komisję informacje na temat niektórych ostatnich postępów i zachęca władze Macedonii Północnej do przygotowania i sfinalizowania – w sposób inkluzywny – prac nad wszystkimi **trzema planami działania** (roadmaps) dotyczącymi funkcjonowania instytucji demokratycznych, reformy administracji publicznej i praworządności oraz nad **planem działania** poświęconym ochronie praw osób należących do mniejszości lub społeczności.
69. Rada ponawia swój apel do Macedonii Północnej o kontynuowanie działań na rzecz dalszego umacniania **praw podstawowych**, w tym praw osób należących do mniejszości lub społeczności, wolności mediów i wolności wypowiedzi.

70. Rada z zadowoleniem przyjmuje fakt, że niedawne wybory samorządowe, które odbyły się w październiku i listopadzie 2025 r., przebiegły w warunkach ogólnej konkurencji, choć z pewnymi niedociągnięciami proceduralnymi. Nadal konieczne jest przeprowadzenie kompleksowej **reformy ordynacji wyborczej**, która uwzględni pozostałe zalecenia OBWE/ODIHR i Komisji Weneckiej.
71. Rada z zadowoleniem odnotowuje współpracę w zakresie zarządzania granicami między Macedonią Północną a Fronteksem. Rada apeluje do Macedonii Północnej, aby wzmogła wysiłki w celu ulepszenia systemów i procedur azylu i przyjmowania.
72. Jeśli chodzi o **kryteria gospodarcze**, Rada odnotowuje dobry poziom przygotowania Macedonii Północnej do rozwoju funkcjonującej gospodarki rynkowej i ograniczone postępy w tym zakresie. Z zadowoleniem odnotowuje, że Macedonia Północna poczyniła pewne postępy, i zachęca ten kraj kandydujący do intensywniejszych wysiłków na rzecz zwiększenia swojej zdolności do radzenia sobie z presją konkurencyjną i siłami rynkowymi wewnątrz UE; zachęca też do wdrożenia niezbędnych reform strukturalnych. Rada z zadowoleniem przyjmuje niedawne postępy dotyczące połączenia kolejowego w korytarzu transportowym VIII, który ma znaczenie strategiczne; Rada oczekuje skutecznej realizacji podjętych zobowiązań.
73. Rada jest nadal zaangażowana na rzecz dalszych postępów w stopniowej integracji Macedonii Północnej z rynkiem wewnętrznym UE na podstawie m.in. wzmocnionego wdrażania układu o stabilizacji i stowarzyszeniu. Rada z zadowoleniem przyjmuje trwającą w Macedonii Północnej realizację **planu wzrostu gospodarczego** dla Bałkanów Zachodnich, który ma duży potencjał, jeśli chodzi o przynoszenie obywatelom konkretnych korzyści. Z zadowoleniem odnotowuje pierwsze dwie częściowe płatności w ramach Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego i zachęca Macedonię Północną do dalszej realizacji jej programu reform.

74. Rada odnotowuje, że **stosunki dobrosąsiedzkie** i współpraca regionalna to wciąż zasadnicze elementy procesu rozszerzenia oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia. Rada przypomina, jak ważne jest osiągnięcie wymiernych rezultatów i wdrożenie w dobrej wierze umów dwustronnych, w tym porozumienia z nad Prespy z Grecją i układu o przyjaźni, stosunkach dobrosąsiedzkich i współpracy z Bułgarią zgodnie z ramami negocjacyjnymi.
75. Rada wyraża duże uznanie dla Macedonii Północnej za konsekwentną współpracę w kwestiach polityki zagranicznej, i za stałe i pełne przyłączanie się od wielu lat do **unijnej WPZiB**, w tym do unijnych środków ograniczających – jest to wyraźny sygnał świadczący o strategicznym zaangażowaniu tego kraju na rzecz integracji z UE. Ponadto Rada z zadowoleniem odnotowuje stałe aktywne uczestnictwo Macedonii Północnej w unijnych misjach i operacjach prowadzonych w ramach WPBiO oraz gotowość do zacieśnienia współpracy w ramach partnerstwa z UE w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony.

BOŚNIA I HERCEGOWINA

76. W związku z decyzją Rady Europejskiej z marca 2024 r. o **otwarciu negocjacji akcesyjnych** z Bośnią i Hercegowiną Rada oczekuje, że Bośnia i Hercegowina podejmie wszystkie odpowiednie kroki określone w zaleceniu Komisji z 12 października 2022 r., co pozwoli Radzie przyjąć ramy negocjacyjne, gdy tylko zostaną spełnione te warunki. Konieczne są dalsze wysiłki w celu realizacji 14 kluczowych priorytetów określonych w opinii Komisji w sprawie wniosku Bośni i Hercegowiny o członkostwo w UE zatwierdzonej przez Radę w 2019 r.

77. Rada odnotowuje utrzymujące się zahamowanie **dynamiki reform** i wzywa wszystkie podmioty polityczne do zapewnienia, aby działania Bośni i Hercegowiny ponownie skoncentrowały się na postępach na ścieżce do UE i by wdrożono niezbędne reformy. Kwestią priorytetową dla Bośni i Hercegowiny powinno być przyjęcie nowej ustawy o Wysokiej Radzie Sędziów i Prokuratorów oraz ustawy o sądach zgodnej z normami europejskimi, a także wyznaczenie głównego negocjatora. Bośnia i Hercegowina musi również opracować krajowy plan przyjęcia unijnego dorobku prawnego i pilnie wyznaczyć krajowego koordynatora ds. IPA.
78. Rada odnotowuje brak postępów w dziedzinie **wymiaru sprawiedliwości i walki z korupcją** oraz podkreśla, że orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego muszą być w pełni respektowane, wdrażane i egzekwowane. Rada odnotowuje również, że poczyniono pewne postępy w **walce z przestępczością zorganizowaną**, i z zadowoleniem przyjmuje ratyfikację umowy o współpracy z Eurojustem oraz przyjęcie ustawy o ochronie danych osobowych. Nadal konieczne jest zapewnienie wyników, jeśli chodzi o dochodzenia i wydawanie wyroków skazujących oraz stałe wzmocnianie zdolności instytucjonalnych, planowania i koordynacji w walce z korupcją i przestępczością zorganizowaną.
79. Rada z zadowoleniem odnotowuje, że ustawa o kontroli granicznej została przyjęta i że po podpisaniu i rozpoczęciu tymczasowego stosowania umowy o statusie (Frontex) rozmieszczono na potrzeby operacyjne personel Fronteksu; Rada apeluje do Bośni i Hercegowiny o szybkie pełne dostosowanie przepisów do unijnej **polityki wizowej**.
80. Rada odnotowuje, że wysiłki podjęte w obszarze **praw podstawowych** są ograniczone, i apeluje do Bośni i Hercegowiny, aby zapewniła pełne poszanowanie wolności zgromadzeń, zrzeszania się i wypowiedzi oraz aby powstrzymała się od wszelkich działań, które negatywnie wpływają na korzystanie z tych wolności. Należy zwiększyć uczciwość procesu wyborczego przed wyborami powszechnymi w 2026 r., zgodnie z zaleceniami podmiotów międzynarodowych.

81. W odniesieniu do **mechanizmów instytucjonalnych** ustanowionych na mocy porozumień pokojowych z Dayton Bośnia i Hercegowina musi podjąć dalsze reformy konstytucyjne i reformę ordynacji wyborczej w celu zapewnienia wszystkim obywatelom równości i niedyskryminacji, w szczególności poprzez wykonanie orzeczenia w sprawie Sejdić-Finci i powiązanego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Rada ponownie apeluje o to, by proces wdrażania ograniczonych reform konstytucyjnych i reformy ordynacji wyborczej był inkluzywny i przebiegał w drodze rzeczywistego dialogu oraz zgodnie z normami europejskimi, w celu wyeliminowania wszelkich form nierówności i dyskryminacji w procesie wyborczym, w szczególności w kontekście wyborów w 2026 r. Rada przypomina również, że niektóre orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego nie zostały jeszcze w pełni wykonane. Nie należy podejmować żadnych kroków, które mogłyby utrudnić wykonanie tych orzeczeń lub które pogłębiłyby istniejące podziały.
82. Rada potwierdza swoje **jednoznaczne zaangażowanie** na rzecz unijnej perspektywy Bośni i Hercegowiny jako państwa jednolitego, zjednoczonego i suwerennego. Rada wzywa wszystkie podmioty polityczne w Bośni i Hercegowinie do powstrzymania się i odstąpienia od prowokacyjnych i prowadzących do podziałów działań i retoryki, w tym kwestionowania suwerenności, jedności i integralności terytorialnej kraju, do przestrzegania zasad równości i niedyskryminacji wszystkich obywateli należących do narodów konstytutywnych i innych oraz do zaprzestania gloryfikowania skazanych zbrodniarzy wojennych, a także do aktywnego propagowania zaufania i pojednania.
83. Rada odnotowuje niedawne wydarzenia w Zgromadzeniu Narodowym Republiki Serbskiej, które przyczyniły się do deeskalacji sytuacji politycznej. Rada podkreśla jak ważne jest, by władze Republiki Serbskiej wykazały wyraźną polityczną wolę odstąpienia od pozostałych inicjatyw i legislacji, które są sprzeczne z porządkiem konstytucyjnym oraz ścieżką integracji tego kraju z UE i które nadal budzą niepokój.

84. Jeśli chodzi o **kryteria gospodarcze**, Rada zachęca Bośnię i Hercegowinę do zintensyfikowania działań, aby osiągnąć postępy w tworzeniu funkcjonującej gospodarki i w zwiększaniu swojej zdolności do radzenia sobie z presją konkurencyjną i siłami rynkowymi wewnątrz Unii; zachęca też Bośnię i Hercegowinę do wdrożenia zalecanych reform strukturalnych.
85. Rada jest nadal zaangażowana na rzecz dalszych postępów w stopniowej integracji Bośni i Hercegowiny z rynkiem wewnętrznym UE na podstawie m.in. wzmocnionego wdrażania układu o stabilizacji i stowarzyszeniu. Rada z zadowoleniem przyjmuje trwającą w Bośni i Hercegowinie realizację **planu wzrostu gospodarczego** dla Bałkanów Zachodnich, który ma duży potencjał, jeśli chodzi o przynoszenie obywatelom konkretnych korzyści. Rada z zadowoleniem odnotowuje niedawne przyjęcie **programu reform** warunkującego wypłaty w ramach Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego i apeluje do Bośni i Hercegowiny, aby bez dalszej zwłoki ratyfikowała umowę pożyczki i umowę dotyczącą tego instrumentu, wyznaczyła koordynatora ds. Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego i rozpoczęła wdrażanie reform.
86. Rada z zadowoleniem odnotowuje przedłużenie mandatu operacji **EUFOR Althea**, która w dalszym ciągu odgrywa kluczową rolę we wspieraniu władz Bośni i Hercegowiny w utrzymywaniu bezpiecznego środowiska dla wszystkich obywateli.
87. Rada powtarza, jak ważna jest stała współpraca między podmiotami międzynarodowymi, i wyraża poparcie dla misji **Wysokiego Przedstawiciela** i jego Biura dotyczącej dążeń do realizacji programu „5+2”.
88. Rada zachęca Bośnię i Hercegowinę do dalszego aktywnego angażowania się we współpracę regionalną i w **stosunki dobrosąsiedzkie** i ponawia swój apel do Bośni i Hercegowiny o szybką ratyfikację wszystkich regionalnych **umów o mobilności** w ramach procesu berlińskiego.

89. Rada wyraża uznanie dla Bośni i Hercegowiny za pełne przyłączenie się do **unijnej WPZiB**, które świadczy o wyraźnym zaangażowaniu tego kraju na rzecz integracji z UE, i zachęca go do utrzymania tej tendencji i pełnego wdrożenia środków ograniczających, w tym środków nałożonych na Rosję i na Białoruś.

KOSOWO

90. Rada z zadowoleniem przyjmuje stałe **zaangażowanie** Kosowa na rzecz integracji europejskiej i powiązanych reform, które UE będzie nadal wspierać.
91. Rada odnotowuje, że ogólne **postępy** w okresie objętym sprawozdaniem były **ograniczone**, i apeluje do Kosowa, aby zapewniło współpracę między partiami i przyspieszyło tempo reform. W szczególności konieczne są wysiłki na rzecz wzmocnienia reformy administracji publicznej i praworządności, w tym konsolidacji systemu sądowego, walki z korupcją i ochrony praw podstawowych, w szczególności w odniesieniu do wolności wypowiedzi, gdzie nie poczyniono żadnych postępów. Rada odnotowuje **pewien postęp** w walce z przestępczością zorganizowaną.
92. Rada z zadowoleniem odnotowuje, że **wybory parlamentarne** w lutym 2025 r. przebiegły w warunkach konkurencji i zgodnie z nowymi ramami prawnymi, ale zauważa również istotne wyzwania i zachęca Kosowo do dalszej konsolidacji ram wyborczych zgodnie z zaleceniami unijnej misji obserwacji wyborów z 2025 r.
93. Rada z niepokojem odnotowuje przedłużający się impas polityczny po wyborach parlamentarnych i podkreśla, jak ważne jest, by proces wyborczy przed wcześniejszymi wyborami powszechnymi zaplanowanymi na 28 grudnia 2025 r. był dobrze zarządzany i inkluzywny, wyrażając ubolewanie z powodu prób upolitycznienia prac Centralnej Komisji Wyborczej.
94. Rada z zadowoleniem odnotowuje, że **wybory samorządowe** w 2025 r. zostały zorganizowane w sposób przejrzysty i profesjonalny z udziałem wszystkich społeczności.
95. Rada dostrzega, że w obszarze zarządzania migracją czynione są postępy, i apeluje do Kosowa, aby szybko dostosowało przepisy do unijnej polityki wizowej.

96. Jeśli chodzi o **kryteria gospodarcze**, Rada z zadowoleniem odnotowuje pewne postępy Kosowa w przygotowaniach do rozwoju funkcjonującej gospodarki rynkowej i w odniesieniu do jego zdolności do radzenia sobie z presją konkurencyjną i siłami rynkowymi w UE; zachęca też Kosowo do wdrożenia niezbędnych reform strukturalnych.
97. Rada jest nadal zaangażowana na rzecz dalszych postępów w stopniowej integracji Kosowa z rynkiem wewnętrznym UE na podstawie m.in. wzmocnionego wdrażania układu o stabilizacji i stowarzyszeniu. Rada z zadowoleniem przyjmuje trwającą w Kosowie realizację **planu wzrostu gospodarczego** dla Bałkanów Zachodnich, który ma duży potencjał, jeśli chodzi o przynoszenie obywatelom konkretnych korzyści. Aby możliwe było rozpoczęcie wypłat w ramach Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego, Kosowo musi bez dalszej zwłoki ratyfikować umowę pożyczki i umowę dotyczącą tego instrumentu.
98. Rada zachęca Kosowo do dalszej współpracy z misją **EULEX** i innymi właściwymi podmiotami międzynarodowymi, a także do bezwarunkowego wspierania prac **Wyspecjalizowanych Izb Sądowych ds. Kosowa i Wyspecjalizowanej Prokuratury**.
99. Podstawowe znaczenie ma nadal utrzymanie konstruktywnego podejścia do **współpracy regionalnej**, w tym w ramach CEFTA.
100. Rada wyraża duże uznanie dla Kosowa za zdecydowane potępienie wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie, stałe dobrowolne przyłączanie się do **unijnej WPZiB** i wdrażanie unijnych środków ograniczających, co jest silnym wyrazem strategicznego wyboru dokonanego przez Kosowo i wskazuje na jego miejsce we wspólnocie wartości.
101. Z zadowoleniem odnotowując uporządkowane przekazanie władzy na szczeblu lokalnym w czterech północnych gminach, Rada powtarza swoje konkluzje z ubiegłego roku i czeka na zniesienie pozostałych środków.
102. Rada potwierdza swoje pełne poparcie dla wspieranego przez UE dialogu na temat normalizacji stosunków między Belgradem a Prisztiną, prowadzonego przez Wysokiego Przedstawiciela przy wsparciu specjalnego przedstawiciela UE.

103. Postępy Kosowa i Serbii na drodze do integracji europejskiej zależą od wysiłków podejmowanych w celu pełnej realizacji – bez dalszej zwłoki czy dalszych warunków – ich zobowiązań, które wynikają z Porozumienia w sprawie ścieżki normalizacji stosunków z 2023 r. oraz wszystkich wcześniejszych porozumień. Obie strony ryzykują utratę istotnych możliwości, jeśli nie nastąpi postęp w normalizacji ich stosunków. Rada przyznaje, że krajowy kontekst polityczny zarówno w Kosowie, jak i w Serbii utrudnia postępy, i wyraża ubolewanie, że obie strony nie wdrożyły jeszcze szeregu porozumień wypracowanych w ramach dialogu.
104. Oczekuje się, że Kosowo w pełni wdroży wszystkie porozumienia wypracowane w ramach dialogu między Belgradem a Prisztiną, co obejmuje utworzenie stowarzyszenia/wspólnoty gmin zamieszkałych w większości przez Serbów, oraz rozpocznie realizację swoich zobowiązań wynikających z porozumienia z 2023 r. w drodze zainicjowania procesu prowadzącego do konkretnych ustaleń i gwarancji dotyczących „odpowiedniego poziomu samodzielnego zarządzania w odniesieniu do serbskiej społeczności w Kosowie” zgodnie z art. 7.
105. Rada powtarza, że według przewidywań kwestia statusu wspieranych przez Serbię struktur i służb w Kosowie, w szczególności w sektorach opieki zdrowotnej i edukacji, ma zostać rozstrzygnięta w sposób skoordynowany, przejrzysty i inkluzywny, zgodnie z porozumieniami wypracowanymi w ramach dialogu i zgodnie z kosowskim prawem. Rada z niepokojem odnotowuje niektóre nieskoordynowane działania ze strony Kosowa, w tym działania skierowane przeciwko wspieranym przez Serbię strukturom i służbom działającym w Kosowie, które miały niekorzystny wpływ na sytuację kosowskich Serbów i innych społeczności i na ich dostęp do podstawowych usług publicznych i socjalnych.
106. Rada ponownie wyraża swoje oczekiwania co do reintegracji kosowskich Serbów – kwestia ta dotyczy ich inkluzywnego uczestnictwa w kosowskich instytucjach na wszystkich szczeblach, bezwarunkowej reintegracji kwalifikujących się pracowników wymiaru sprawiedliwości i policji, zgodnie z porozumieniami wypracowanymi w ramach dialogu i przy pełnym poszanowaniu ram prawnych Kosowa.
107. Oczekuje się, że Kosowo i Serbia będą powstrzymywać się od prowokacyjnych działań i unikać retoryki pogłębiającej podziały i że znajdą trwałe i skoordynowane rozwiązania gwarantujące wszystkim obywatelom bezpieczeństwo i demokrację uczestniczącą. Rada odnotowuje działania na rzecz deeskalacji podjęte przez obie strony w 2025 r.

108. Rada ponownie zdecydowanie potępia akty przemocy, których dopuścili się w maju 2023 r. na północy Kosowa protestujący kosowscy Serbowie wobec obywateli, żołnierzy sił KFOR, funkcjonariuszy organów ścigania oraz przedstawicieli mediów, a także brutalny atak na kosowską policję, do którego doszło we wrześniu 2023 r.; Rada deklaruje solidarność z osobami, które ucierpiały w tych wydarzeniach. Dla przemocy nie ma usprawiedliwienia. Rada podkreśla, że konieczne jest zapewnienie pełnej rozliczalności.
109. Rada odnotowuje gotowość Wysokiego Przedstawiciela do zwołania posiedzenia na wysokim szczeblu w ramach dialogu, jak tylko zaistnieją sprzyjające warunki, i oczekuje, że obie strony skorzystają z tej okazji i wypracują konkretne rezultaty w celu osiągnięcia kompleksowego, prawnie wiążącego porozumienia w sprawie normalizacji stosunków zgodnie z prawem międzynarodowym i unijnym dorobkiem prawnym.
110. Rada przypomina, że należy zmienić program działań specjalnej grupy ds. normalizacji z udziałem Kosowa, tak aby uwzględnić w nim obowiązki Kosowa, o których mowa w porozumieniu z 2023 r.

TURCJA

111. Turcja pozostaje krajem kandydującym i jednym z kluczowych partnerów w wielu obszarach będących przedmiotem obopólnego zainteresowania. Rada potwierdza swoje poprzednie konkluzje, odnotowując, że negocjacje akcesyjne z Turcją faktycznie utknęły w martwym punkcie i nie można rozważać otwarcia ani zamknięcia żadnych kolejnych rozdziałów negocjacyjnych. Zgodnie z poprzednimi konkluzjami Rady i Rady Europejskiej dotyczącymi stosunków z Turcją, Rada ponownie podkreśla, że stabilna i bezpieczna sytuacja we wschodniej części Morza Śródziemnego oraz rozwijanie opartych na współpracy i wzajemnie korzystnych stosunków z Turcją są kwestiami leżącymi w strategicznym interesie UE.
112. UE potwierdza swoją **gotowość, by zaangażować się wraz z Turcją** – w stopniowy, proporcjonalny i odwracalny sposób – w działania w obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z kwietnia 2024 r. i z zastrzeżeniem ustalonych warunków.

113. Rada z uwagą odnotowuje **konkretne kroki podjęte w tym kontekście**, w szczególności przeprowadzenie nowych lub wcześniej zawieszonych dialogów wysokiego szczebla oraz prace, które prowadzi Europejski Bank Inwestycyjny w celu wznowienia operacji, z naciskiem na prywatny sektor. Rada z uwagą odnotowuje również kontynuację dialogów na temat polityki zagranicznej i kwestii regionalnych oraz sektorowych dialogów wysokiego szczebla między UE a Turcją określonych w poprzednich konkluzjach Rady Europejskiej. Konstruktywne zaangażowanie ze strony Turcji będzie miało zasadnicze znaczenie dla postępów w różnych obszarach współpracy. W tym względzie – w kontekście dalszego zacieśniania współpracy między UE a Turcją – Rada przywiązuje szczególną wagę do wznowienia rozmów w sprawie rozwiązania kwestii cypryjskiej i poczynienia w ich ramach postępów.
114. Rada jest głęboko zaniepokojona z powodu budzącego obawy regresu i stałego **pogarszania się sytuacji w obszarze demokracji, praworządności i praw podstawowych**. Systemowy brak niezależności wymiaru sprawiedliwości i wywierana na ten wymiar nadmierna presja, ograniczenia swobodnego i bezpiecznego wyrażania opinii, zatrzymywanie i ściganie demokratycznie wybranych urzędników oraz członków opozycji, w tym burmistrza Stambułu, a także działaczy politycznych, przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i biznesu, dziennikarzy i innych osób budzą coraz większe wątpliwości co do tego, czy Turcja jest przywiązana do wartości demokratycznych; jest to również źródło niepokoju o niezależność wymiaru sprawiedliwości. Kolejną kwestią budzącą poważne obawy jest rosnąca presja, z którą mierzą się organizacje społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza organizacje zajmujące się kobietami, osobami LGBTI, ochroną środowiska i prawami człowieka. Rada apeluje do Turcji o pilne odwrócenie negatywnych tendencji i o wyeliminowanie w wiarygodny sposób tych tendencji oraz wszystkich innych poważnych niedociągnięć wskazanych w sprawozdaniu Komisji.
115. Rada jest również głęboko zaniepokojona w związku z ciągłym brakiem postępów Turcji we wdrażaniu europejskiej konwencji praw człowieka (EKPC) i wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Rada powtarza swój apel, by władze zacieśniły współpracę z Radą Europy, zrealizowały najważniejsze zalecenia jej organów, w pełni wdrożyły europejską konwencję praw człowieka (EKPC) i inne międzynarodowe instrumenty dotyczące praw człowieka, których Turcja jest stroną, a także zastosowały się do wszystkich wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka zgodnie z art. 46 EKPC.

116. Rada ponownie zwraca uwagę na znaczenie stałej i trwałej poprawy **stosunków między Turcją a Grecją**. Rada przypomina, że deeskalacja we wschodniej części Morza Śródziemnego musi być trwała.
117. Rada nadal oczekuje, że Turcja jednoznacznie zobowiąże się do utrzymywania **stosunków dobrosąsiedzkich** oraz do pokojowego rozstrzygnięcia sporów z odwołaniem się w razie potrzeby do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości. Zgodnie ze wszystkimi odnośnymi konkluzjami Rady i z deklaracją z 21 września 2005 r. Rada przypomina, że Turcja musi spełnić swoje obowiązki wynikające z ram negocjacyjnych, łącznie z całkowitym niedyskryminacyjnym wdrożeniem protokołu dodatkowego do układu o stowarzyszeniu w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich. Uznanie wszystkich państw członkowskich jest kwestią o zasadniczym znaczeniu. Turcja musi unormować stosunki z Republiką Cypryjską i szanować suwerenność i integralność terytorialną wszystkich państw członkowskich UE, a także ich suwerenne prawa wynikające z prawa UE i prawa międzynarodowego, w tym z Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza.
118. Rada potwierdza pełne zaangażowanie UE na rzecz kompleksowego **rozwiązania problemu cypryjskiego**, w ramach uzgodnionych przez ONZ, zgodnie ze wszystkimi odpowiednimi rezolucjami RB ONZ, z zasadami, na których opiera się Unia, i z unijnym dorobkiem prawnym. Nadal kluczowe jest to, aby Turcja zaangażowała się i aktywnie wniosła wkład w takie pokojowe rozwiązanie, z uwzględnieniem jego aspektów zewnętrznych. Rada przyjmuje z zadowoleniem kroki podjęte przez Sekretarza Generalnego ONZ na rzecz wznowienia kompleksowych rozmów w sprawie rozwiązania kwestii cypryjskiej, w tym mianowanie osobistego wysłannika Sekretarza Generalnego ONZ ds. Cypru. UE jest nadal gotowa odgrywać aktywną rolę we wspieraniu procesu prowadzonego pod egidą ONZ na wszystkich jego etapach, z wykorzystaniem wszelkich odpowiednich dostępnych jej środków. W tym kontekście Rada ma nadzieję na ścisłą współpracę ze specjalnym wysłannikiem ds. Cypru wyznaczonym przez Komisję. Rada przypomina o znaczeniu statusu Waroszy, potępia wszystkie jednostronne działania Turcji, które są sprzeczne z rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ, i ponawia apel o natychmiastowe cofnięcie tych działań. Rada wzywa Turcję do przestrzegania wszystkich odpowiednich rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ, w szczególności rezolucji nr 541, 550, 789 i 1251.

119. Jeżeli chodzi o **kryteria gospodarcze**, Rada odnotowuje pewne postępy i zachęca Turcję do dalszego wdrażania polityk makroekonomicznych ukierunkowanych na stabilność i do dalszego eliminowania problemów dotyczących prawidłowego funkcjonowania gospodarki rynkowej oraz otoczenia instytucjonalnego i regulacyjnego w Turcji.
120. Rada wyraża uznanie dla Turcji za jej nieustające wysiłki zapewniające schronienie jednej z największych na świecie populacji uchodźców. **Oświadczenie UE–Turcja** nadal stanowi kluczowe ramy współpracy w obszarze migracji i wciąż przynosi efekty. Turcja i UE kontynuowały współpracę na rzecz wspierania uchodźców i społeczności przyjmujących w Turcji. Rada przypomina o tym, jak ważne jest pełne i niedyskryminacyjne wdrożenie oświadczenia UE–Turcja, również w odniesieniu do Republiki Cypryjskiej, aby bez dalszej zwłoki wznowić powroty i zapobiegać przybywaniu osób o nieuregulowanym statusie. W tym kontekście Rada podkreśla również, że Turcja musi w pełni i skutecznie wdrożyć umowę o readmisji między UE a Turcją, współpracować w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych ze wszystkimi państwami członkowskimi UE i dostosować swoje przepisy do polityki wizowej UE.
121. Rada przypomina, że Turcja musi spełnić obowiązki dotyczące wdrażania **unii celnej UE–Turcja**, zapewniając jej faktyczne stosowanie w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich i w pełni dostosowując swoją politykę celną do wspólnej taryfy celnej UE, ogólnego systemu preferencji taryfowych, systemu kontroli wywozu produktów podwójnego zastosowania oraz unijnych przepisów dotyczących bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Choć Rada dostrzega postępy w usuwaniu niektórych barier handlowych i pewnych ograniczeń, oczekuje, że Turcja będzie intensywniej kontynuować prace, by usunąć pozostałe przeszkody w handlu.
122. Rada dostrzega konkretne środki wprowadzone przez Turcję w celu powstrzymania obchodzenia – poprzez jej terytorium – **unijnych sankcji wobec Rosji**; środki te muszą zostać wdrożone i, w stosownych przypadkach, uzupełnione dalszymi działaniami, w szczególności w odniesieniu do produktów zaawansowanych technologicznie, wykorzystywanych przez Rosję do celów wojskowych, oraz w odniesieniu do rosyjskiej „floty cieni”. Nadal zasadnicze znaczenie ma aktywna i intensywniejsza współpraca z UE w zakresie zapobiegania obchodzeniu unijnych sankcji i wykrywania przypadków tego obchodzenia.

123. Rada głęboko ubolewa, że Turcja nadal w bardzo niewielkim stopniu przyłącza się do **unijnej WPZiB** i że w ogóle nie przyłącza się do **unijnych środków ograniczających** przyjętych w odpowiedzi na wojnę napastniczą Rosji przeciwko Ukrainie; Rada ponawia swój zdecydowany apel, by Turcja – uznając to za najwyższy priorytet – częściej przyłączała się do stanowisk w ramach unijnej WPZiB oraz unijnych środków ograniczających. Władze Turcji muszą zająć się tą kwestią, m.in. w ramach dialogów między UE a Turcją na temat polityki zagranicznej i kwestii regionalnych. Rada odnotowuje, że Turcja przyjęła konstruktywne podejście do szeregu kwestii regionalnych i geopolitycznych. Rada dostrzega ważną rolę Turcji w dalszym ułatwianiu rozmów między Ukrainą a Rosją w Stambule oraz ogólne poparcie Turcji dla Ukrainy i jej wkład na rzecz tego kraju – należy je utrzymać i rozszerzyć.

GRUZJA

124. Rada potwierdza poparcie Unii dla aspiracji zdecydowanej większości gruzińskich obywateli co do europejskiej przyszłości.
125. Działania podjęte przez władze Gruzji nie spełniają oczekiwań UE wobec kraju kandydującego. Rada odnotowuje poważny ogólny regres w zakresie demokracji, praw człowieka i praworządności, w tym przyjęcie represyjnych przepisów podważających podstawowe prawa i wolności, polityczną instrumentalizację wymiaru sprawiedliwości, prześladowanie przywódców opozycji, arbitralne aresztowania demonstrantów i dziennikarzy oraz kurczenie się przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego.
126. Rada potępia stosowanie dezinformacji i narracji antyunijnych rozpowszechnianych przez władze Gruzji i wzywa do położenia kresu tym działaniom.

127. Rada z ubolewaniem odnotowuje, że Gruzja cofa się w swoich postępach w realizacji dziewięciu działań, na podstawie których przyznano jej status kraju kandydującego. W związku z tym proces przystąpienia Gruzji do UE faktycznie utknął w martwym punkcie i zmieni się to dopiero wówczas, gdy władze wykażą zdecydowane zaangażowanie na rzecz odwrócenia tego kierunku i na rzecz powrotu na ścieżkę przystąpienia do UE.
128. Rada apeluje do władz Gruzji, aby uwolniły wszystkich arbitralnie zatrzymanych polityków, dziennikarzy i działaczy, uchyliły represyjne przepisy, przyjęły demokratyczne, kompleksowe i trwałe reformy zgodne z podstawowymi zasadami integracji europejskiej oraz przestały stosować agresywną narrację przeciwko UE, unijnym ambasadorom i szefowi delegatury – byłyby to pierwsze kroki w kierunku ponownego wejścia na ścieżkę do UE.
129. Rada potwierdza poparcie UE dla suwerenności, niezależności i integralności terytorialnej Gruzji w ramach jej granic uznanych przez społeczność międzynarodową, i zaznacza, że UE nadal zdecydowanie opowiada się za pokojowym rozwiązaniem konfliktu i stosowaniem polityki nieuznawania i zaangażowania, w tym poprzez obecność misji obserwacyjnej UE w Gruzji.
130. Rada wyraża ubolewanie z powodu ciągłego nieprzestrzegania przez Gruzję zaleceń, które zawarto w siódmym sprawozdaniu dotyczącym mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego, i apeluje do gruzińskich władz, aby niezwłocznie zrealizowały te zalecenia i spełniły kryteria liberalizacji reżimu wizowego.
131. Rada ponownie wyraża głębokie oczekiwanie, że Gruzja będzie silniej dążyć do pełnego przyłączenia się do WPZiB, w szczególności do unijnych środków ograniczających wobec Rosji i Białorusi nałożonych w kontekście wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie, i że uzna to za najwyższy priorytet. Rada apeluje także do władz Gruzji, aby powstrzymały się od działań i oświadczeń sprzecznych z unijnymi stanowiskami w zakresie polityki zagranicznej. Rada zachęca Gruzję do kontynuowania współpracy w zakresie zapobiegania obchodzeniu unijnych środków ograniczających.